

Шокот Оксана Анатоліївна

*магістр кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В сучасних умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу в галузі інформаційних технологій та посилення ринкової конкуренції між підприємствами, установами, організаціями підвищуються вимоги до якості продукції, товарів та послуг. Одним з інструментів підвищення ефективності діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є автоматизація. Використання комп'ютерних технологій зараз нікого не здивує, оскільки їх застосування є невід'ємним атрибутом життєдіяльності. Від того, наскільки ефективно ми використовуємо їх потенціал, розширюємо коло задач, що повинні вони вирішувати, залежить стратегічний розвиток суб'єкта господарювання. Це є актуальним і для зовнішнього аудиту.

Науковці Закалінська К.О. та Івахенков С.В. [1] серед проблем аудиту виділяють проблему його комп'ютеризації, хоча вона «принципово не змінює методологію бухгалтерського обліку».

Яровенко Г.М. вказує, що на це впливає:

- відсутність уніфікованих методик аудиторських перевірок, що ускладнює створення алгоритмів автоматизованої обробки;
- різноманітність програмного забезпечення, що використовують підприємства – об'єкти перевірок, що може створювати проблему експорту-імпорту даних;
- низький рівень знань аудиторів в галузі інформаційних технологій;
- специфіка та особливості діяльності об'єктів аудиту [4].

Мета аудиту виплат працівникам полягає у висловленні аудитором думки про те, чи дійсно інформація про розрахунки з оплати праці й інших виплат працівникам, що відображена у фінансовій звітності, обліку та первинних документах, в усіх суттєвих аспектах підготовлена відповідно до норм чинного трудового, податкового й соціального законодавства та визначеної концептуальної основи бухгалтерського обліку.

Основним завданням аудиту заробітної плати є контроль за правильністю визначення заробітної

плати, ведення розрахунків з кожним працівником, з бюджетом та за єдиним соціальним внеском. Здійснити своєчасний контроль за витратами фонду оплати праці, складанням звітності можливо спростивши процес обліку та аудиту за допомогою новітніх інформаційних систем та програм. Вирішення проблем, пов'язаних з аудитом коштів на оплату праці на підприємствах в умовах використання інформаційних технологій потребує дослідження.

Із впровадженням сучасних прогресивних інформаційних систем обліку кардинально змінюється характер і зміст бухгалтерської та аудиторської роботи, скорочується частка технічних процесів, заснованих на ручній праці. Автоматизація обробки, аналізу і контролю інформації з питань оплати праці забезпечить своєчасність складання фінансової звітності і прийняття оптимальних управлінських рішень.

Комп'ютеризація аудиту суттєво змінює контрольні функції, які раніше виконувались тільки вручну. Практичний результат для підприємства – зменшення ймовірності помилок як через неграмотність або випадкову помилку бухгалтера, так і через навмисну шкоду [3].

Ключовим модулем в автоматизованій інформаційній системі аудиту повинен бути модуль перевірки. Перевірка в системі може бути організована в двох напрямках:

- перший напрям передбачає те, що аудиторська система буде також функціонувати, як і облікова. Така перевірка носитиме комплексний характер. Але такий напрям потребує значних ресурсів і придатний для тих фірм, які мають постійних клієнтів.
- другий напрям передбачає створення експертної системи. Проблема полягає якраз у визначенні шаблонів, які формуватимуть базу фактів та правил. Цей напрям є більш перспективним в створенні автоматизованих систем аудиту, оскільки перевірка буде відбуватися з урахуванням ключових параметрів, та в системі база знань може розширюватися по мірі набуття нових знань.

Перший напрям в автоматизації доцільно використовувати для внутрішнього аудиту, а другий саме для зовнішнього.

Програма автоматизованого аудиту розрахунків з оплати праці повинна проводити:

1) перевірку відповідності законодавству існуючої системи оплати праці.

2) аудит заповнення та ведення документів, що є підставою для оплати праці.

3) аудит нарахування заробітної плати. Із використанням автоматизованої системи аудиту всі розрахунки можна проводити в повному обсязі і не обмежуватися вибірковими даними.

4) аудит податків та обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Автоматизація розрахунків дозволить повністю перевірити інформацію підприємства.

5) аудит розрахунків та розрахункової документації із заробітної плати. Особлива увага приділяється документам, за якими виплачувалася заробітна плата, частковим сумами по різних обов'язкових відрахуванням і повним сумами за кожним документом.

6) аудит особового складу підприємства. Задача може вирішуватися не як окрема задача, а в сукупності із попередніми. Її реалізація необхідна для перевірки особового складу в розрізі кількості працюючих та звільнених працівників, зміни їх податкового статусу,

Рисунок 1. Функціональна структура автоматизованого аудиту розрахунків з оплати праці

підвищення їх кваліфікаційного рівня та інших характеристик.

Процес аудиту розрахунків з оплати праці з точки зору функціонального складу його задач і з урахуванням визначених вище функцій можна представити наступним чином (рисунок 1).

В останні роки у світовій практиці при проведенні аудиту, а особливо при обробці отриманих аудиторських доказів, досягнуто значний прогрес за рахунок використання нових інформаційних технологій і комп'ютерної техніки. Хоча в Україні в цьому напрямі теж багато зроблено, слід відзначити, що рівень технологій, які застосовує сучасний український аудит, дуже низький і це негативно впливає на організацію та проведення аудиту й надання аудиторських послуг, тому потребує суттєвого вдосконалення.

На сьогоднішній день активно використовуються три основні програми комплексної автоматизації аудиторської діяльності: «IT Audit: Аудитор» («Май-

стер-Софт»), «ЕкспрессАудит: ПРОФ» (Консалтингова група «Термік»), Audit XP «Комплекс Аудит» («Гольдберг-Софт»). Дані Програми інтегровані з платформами 1С Підприємство 7.7, 8.1, 8.0.2, «Парус», що використовуються підприємством та забезпечують використання даних бухгалтерського обліку (облікової програми, що значно полегшує і прискорює процес перевірки [2].

За результатами дослідження можна зазначити, що розвиток інформаційних технологій в сфері аудиту розрахунків з оплати праці знаходиться на початковому етапі розвитку. Відсутні професійні програми, які б спрощували аудит та контроль розрахунків з оплати праці. Також є низка проблем, які потребують подальшого дослідження та вирішення, зокрема значні фінансові ресурси пов'язані з розробкою та впровадженням аудиторського програмного забезпечення, мінливість законодавства, а також ризики пов'язані з використанням комп'ютерних технологій.

Список використаної літератури

1. Івахненко, С. В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології: наукове видання / С. В. Івахненко. — К.: Знання, 2005. — 286 с.
2. Передерій Ю. І. Інформаційні технології в аудиті та проблеми їх впровадження / Ю. І. Передерій // Руснака / Економічні науки / Облік та аудит. — 2011. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Economics/7J5866.doc.htm.
3. Шевчук Л. П. Контроль за формуванням та використанням коштів на оплату праці з використанням комп'ютерних технологій в аудиті / Л. П. Шевчук, Т. А. Рекун, Т. А. Костунець // Руснака / Економічні науки / Облік та аудит. — 2011. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2011/Economics/7_95036.doc.htm
4. Яровенко Г. М. Автоматизація аудиту розрахунків з оплати праці / Г. М. Яровенко, Т. О. Басенко // Ефективна економіка. — 2012. — № 3 — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=989>.
5. Яровенко Г. М. Автоматизація як перспективний напрям розвитку зовнішнього аудиту / Г. М. Яровенко // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — № 4. — С. 34–38.